

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnyv főlvetetik 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: Dalünnep; jótét; nemzeti színház; halálozás; Nyilatkozat II. gr. Széchenyi Istvántól; Szepesmegyei közgyűlés vége (Törvényhatósági körlevelekről intézkedések; nszálóki mértékletességi egyesület; Kézmárkon állatmutatás 's díjosztás; határvillongás 'sat.) Borsodmegyei közgyűlés Czéhek eltörlesztve, magány-társaságoktól építendő uton vámfizetés, a megválaszt. követ nem köteles esküdni hogy kir. hivatalt nem vállal el; löversenyrend 1843ra.

Ausztria: Koháry Coburg hg. házassági oklevele aláírva; a katonai szolgálatidő Ausztriában 14 évről 8ra csökkentve.

Spanyolország: tökéletes kibékülés Franciaországgal.

Anglia: O'Connell könyve Irlandról; Quin meghalt 'sat.

Franciaország: A titkos költségek a követkamrában; fényes táncvizigalom.

Értesítő.

Magyarország és Erdély

(Jótét.) A pesti helvéthitű egyház f. hó 5ikén tartott közgyűlésén, mielőtt a tanácskozások megkezdettek volna, nagys. Hubay József kir. táblai ülnök 's tisztelt gondnokunk buzgó felszólítása és szép példaadása után a cseh-érczhegyi szerencsétlen lakosok számára kis gyülekezetünk egyes tagjai által 48 fr. 10 kr. p. p. ajánlatot 's fizetteték le. Melly summa, a szokott egyházi kihirdeteskör bejövendő öszveggel, a városkapitányi hivatal utján fog illető helyre szállíthatni. Melly szép tettet részvetgerjesztésül, követésre méltó példakép a nyilvánosságunk ezennel átadom. Pest, 1843ik martzius 8d. V. S.

Kapczy János több nemes megye táblabírája, ki nemes Borsodmegyét mint levéltárnok, majd mint tisztel. al és főügyész 27 évig szolgálta, 's hivatalából lett kilépése óta is mint táblabíró munkás életet élt, f. e. martzius 3dikán rövid de súlyos betegeskedés után élte 68ik évében meghalt, — áldás hamvaira! —

N y i l a t k o z a t.

II.

Prókátori országban lakunk. 'S pedig prókátoriban elannyira, hogy még a levegő is impraegnálva van ügyészi fogásokkal némileg. 'S hogy ne? Hiszen nevelésünknek, ha így lehetne mondani, „java“ ebül áll. És fájdalom mondani, a legtöbb hazai kapacitásnak szinte csak ez kenyere. 'S „fájdalom“ nem azért, mintha az ügyészség nem volna, vagy legalább „nem lehetne“ a legdiszesb kereset; hanem, mert annyi „ügyész“ magában ugyan untig elég, de a r a n y l a g még is olyan ügyet tekintve, mint a mennyi Magyarországon fordul elő, egymás mellett nem igen diszelhetik. És ekkép nem egy lángész hiába párolog el, nem egy becsületes küzd szegénységgel; nem egy de számtalan furfangos ellenben, nehogy éhen haljon, megnevezsünöleg konkolyt, burjányt hint, és izgágát 's bajt teremt, mikép dolga legyen. És ez azon mirigyeknek egyike, mellyek miatt sínylik a szegény hon 's mellyektől természet szerint mindaddig fog is sínyleni — mert hiába élni mindenkinek, a hogy bírja, csak kell — míg azon osztály számára, mellyből a legtöbb ügyész kerül, a legutóbb említettél jobb, nemesebb 's kívánatszerűbb keresetmező nem nyílik. Mirül azonban, mint ujjáalakulásunk egyik legfőbb, legérdekesh iránypontjárul, más alkalommal.

A dolog azonban ma — ha meg akarjuk vallani az igazat — illy prókátorilag áll; és azért szükség némi lehet legvilágosabban és szabatosabban ismét felhoznom, nehogy még a szantszándékkal elcsúrnai,

csavarni nem akaró is — melly mesterségben nem egy magyar olly szép tehetségű — némi ellenmondást vagy legalább valamelyes következetlenséget találjon állításomban. Bocsnat tehát, ha itt némiéket ismét felhozni bátorodom.

Legközelebbi közlésimben, valamint szóval, sőt ha jól emlékezem még írva is, több ízben illyest állíték, hogy „nem annyira személyességekben kell keresni számtalan bajnak okát, mint inkább hibás és elkopott rendszerekben, időkorhoz nem illő, természetlenné vált viszonyokban, egybebonyolodott szövevényekben“ 'sat. Jelen „Nyilatkozat“ első számában valamint több más alkalommal ellenben azt mondom, hogy nem lehet mindig egyenesen 's minden előzvény nélkül dolgokba és kivált specialitásokba ereszkedni; de mindenek előtt a személyességek kapacitását kell fontolóra venni.

Már ez, ellentétben látszik lenni, és azért elkerülhetlen a felvilágosító szó; melly annál szükségesebb, minél bizonyosb, hogy specialitásokra az én felfogásom szerint csak akkor fogunk léphetni gyakorlatilag, az az: nemcsak pro forma vagy lélekisméretünk megnyugtatásá 's honbálványzó sovargásunk enyhítését tekintve, hanem valódi sikernekhihetőségével is, mikor magasb szempontilag fogjuk különböztethetni azon eseteket — és itt különös figyelmért eszedezem — mellyekben a baj hibás szerkezetekből 's illyfélékből ered leginkább, azon esetektől, hol viszont nem ezek szülik a rosszat annyira, de a kezelésben, az eljárásban — t. i. a személyességekben — lappang főképp a hiba; mert csak akkor, ha ezen eseteket meg tudjuk némileg különböztetni, fogjuk elkerülhetni azon, ma mindennap és mindenben tapasztalt megnevezsünö tévedést, mellyet a legfelszinesb gondolkozó, a leghomályosbban látó is észrevehet, ha csak egy kissé akarja is Isten-adta esztét és szemét használni, 's melly szerint többszer „igen mint nem“ a szerkezetre kiált a legtöbb 's kivált a vakhév, anathemat, 's azt rombolja minden hatalmával le, midőn csak az eljárás, a kezelés rosz, t. i. a személyességekben lappang a hiba; más esetben pedig épen ellenkezőleg a személyekben keresi a hibát, 's ifju Mátyásként, Hunyady László 'cz. szomjátékában*) nagy lelkesedéssel a „rosz, a kaján tanácsosokat“ vádolja 'sat. holott igen gyakran — nem mindig, mert hiszen meg kell vallani, illyes is esik néha néha — épen nem a tanácsosokban van a hiba, de a szerkezet olly visszás, 's a bonyodalom olly szerfeletti, hogy bizony még macedoni Nagy Sándor sem tudna jó tanácsossal állni elé, hahogy a gordi csomót kettévágó kardjával nem.

'S most kérdem: ha valaki egy polgári állományban, mellyet betegnek hisz, helyreállításához őszintén járulni ügyekszik, annak erre ne legyen gondja? — Én azt tartom: annak illyesre nemcsak gondjának kell lenni, de legszentebb kötelessége, bármi kicsit mozgathat is elő, a dolognak e gyakorlati oldalát mindig lehető legélesb szemügyre vennie, nehogy személyeket korholjon, sőt korbácsoljon, de a rendszereken iparkodjék javítani, ha ezekben és nem azokban lappang a hiba; 's szintén így megint ne a rendszereket tegye gyűlölet és neveltség tárgyává, mi által mai időben mindent, a leghelyesbet is meg lehet gyilkolni, de az eljárást, a kezelést törekedjék helyesebbé tenni, t. i. a személyességek kapacitása körül legyen szigorú, hahogy viszont ezeknek elégtelenségébül ered a baj és nem amazok helytelen voltából.

*) Tóth Lőrincz 's szomorú játékában többek közt ez jön elő:

„Minden gonosz tanácsos függene

Ég 's föld között, hollóknak ételül“ 'sat.

mi különös nagy tetszéssel és robajjal fogadtatott a magyar színházban; mintha olly igen könnyű volna jó tanácsot adni; 's annak felfüggesztése, ki „gonoszt ad“ — a bölcsesség kövének feltalálása lenne.

Állítsunk bármilly gépet fel, ha rendszere hibás vagy részei nem vágnak egymásba kellőleg, forgassa azt akár feldicsőült James Wattnak, az angol mozgonyárok, e főtekintélyének árnyéka: 's bizony roszul fog menni az örökleg. Kezelje ellenben a legremekebb szerkezetű 's minden részeiben legnagyobb tökélytel végzett 's összeillő erőművet viszont elégtelen gépforgató: 's szintolly hibásan fog működni az. — A polgári álladalom szerkezetivel 's végrehajtó személyességivel betűrül betüre így vagyunk. Ha hibás a szerkezet, a legnagyobb kapacitás is csak palliative ugy szólván egyedül apály és dagály ellen dolgozhatik; és elég érdem, ha jót nem eszközölhetvén, legalább a rosznak bekövetkezését akadályozza. Ha ellenben a részek, a végrehajtók nem bírnak elég eljárasi kapacitással: legyen akkor a rendszer bármilly dicső, és még is többé kevesebbé fagyapangásban fog dermedni, v. nyavalyás rángatózás közt fog mozogni a köz élet.

Nézzünk magunk körül; 's kérdezem, nem ugyan ez? Mire, ha őszinték akarunk lenni, „igen“ — nel vesünk kénytelenek felelni; csakhogy igaz, a polgári élet számtalan árnyékatai közt vajmi sokat segíthet a jó rendszer a felszines tisztviselőkn, valamint a lehető legroszabb rendszernek természetes következményeit megint vajmi diadalmasan pótolhatja a kitűnő kapacitás legalább egy ideig, addig t. i. míg él vagy ereje megtörve nincs. Miből szoros igazságilag az következik, hogy a polgári lét boldogságát semmi nem eszközölheti sarkalattilag olly biztosan és kivált olly tartósan, mint a célszerű rendszer; minthogy ez a gyarló egyes emberi életet túlhaladja vagy legalább túlhaladhatja. De azért a személyességek tehetségeitől is sok függ.

A jó rendszert abstracte véve mondanám legelőször; mert az noha elégtelen személyesség nélkül, mint érintők, tetemesen csorbulhat, elégséges személyesség által fényfokát éri el, mellyre a legnagyobb kapacitás sem emelheti a hibás rendszert, csak egy kis időre is, ha t. i. — és e sark körül forog okoskodásom veleje — ha a rendszer, bármi okból is in statu quo marad; mert ha az változtatásnak indul, akkor „minden“ a személyességektől, t. i. ezeknek kisebb vagy nagyobb kapacitásától függ, 's pedig igen természetesen, minthogy bizonyos megállapított rendszernek kezelése nem olly kitűnő tehetséget kíván meg, mint valami rendszernek megváltoztatása, tágitása sőt egészen új rendszerek helyes alakítása.

A megkülönböztetésre való eset tehát minden sophisma és rabulistai fogás nélkül itt válik el, hogy valamint p a s s i v állapotban megalapult rendszereknél a személyességeknek nagyobb kisebb kapacitása habár aránylag szerencse vagy szerencsétlenség is, azért a köz állodalomra nézve még sem életkérdés: ugy a c i v állapotban ellenben, mikor rendszerek megváltoztatása, tágitása, sőt egészen új rendszerek alakítása forog kérdésben, a személyességeknek nagyobb kisebb kapacitása viszont nem egyedül aránylagi szerencse vagy szerencsétlenség, de egyenesen köz boldogság vagy köz átok forrása. Miszerint röviden mondva — nehogy hosszadalmas pedántságokba ereszkedni legyek kénytelen, mire sem hely sem idő — azt hiszem, teljes következetességgel és minden legkisebb ellentét nélkül állíthatom, mint már állítam is, hogy valamint caeteris paribus a hazára nézve nem éppen nagy különbség vagy legalább nem életkérdés, e vagy ama megyében Péter vagy Pál-e az alispán, és a legelsőbb hivatali székűl kezdve a legmagasabb székegek azokban kik ülnek, mert legyen a rendszer jó, meglehetősen, vagy hibás, és félig meddig mindig csak ehhez képest 's egyszer felvett vágásban fog mozogni és biezegni az egész; ugy ellenben rendszeridomítási korban épen nem egyenlő, sőt e szerint fog dicsőségre emelkedni vagy szégyenbe süllyedni vérünk, hogy vajjon a kolompot hordozó, átalakulásunkat irányzó, 's maguknak fénykört és hatást szerezni tudott személyességek el vannak-e vagy nincsenek-e látva elégséges kapacitással.

'S im ha valaki látni akar, vagy csak a kézzel fogható is hajlandó kézzel fogni, itt lelendi kulcsát, miért léptem a Pesti Hírlap szerkesztője és pártja ellen fel; 's miért fogom őt 's tanítványait, nem mint személyeket, hanem mint politikai kolompokat, irányadókat 's maguknak fénykört és hatást szerezni tudott személyességeket, mindaddig engesztelhetlenül megtámadni 's gyengéiket lehetőleg felleplezni, míg vagy megtörik azon hatásuk, mely szerint a gondolkodni nem tudó vagy nem akaró tömeg most, mintha csak ők tudnák kijelelni vérünknek üdvre vezető ösvényét, minden kételkedés nélkül mindent utánuk rivalg, vagy ők elvégre ábrándaikból kihülve, a gyakorlati élet azon mezejére állnak, hová itéletem szerint a magyarnak elvégre állnia kell, ha be nem éri eddigi boldogsági 's nagysági álmaival, de nemzetté alakulni vágyik, 's mi több — 's erre vigyázzunk jól — ha nem akar elvégre, midőn a most folyamatban levő dráma le fogott peregni, az egész civilisált világ itélete előtt „éretlen és daczoló gyermek“ színében jelenni meg, mely ábrándainak festvényeit realitásoknak tartja, 's erejét tulbecsülve, minden keresztül törhetni vél.

Volna a Pesti Hírlap szerkesztője és társai — kiknek valamint minden hazámfiának személyesen és személyenként, tudja az ég, lehető legnagyobb megelegedést és boldogságot ohajtok szívemből — valami passiv helyzetben, melyben legjobb akarattal sem lehet sokat rontani; vagy ne járnának ők a tömegekre kivetett hízeltelési és felingerlési csáb-hálóval; vagy végre ne volna annyi szegény honfi, ki magát általuk együgyű halként felhorgoztatni és behálózhatni engedli: 's bizony mondom, róluk egy szót sem szólnék, a drága időt erre nem pazarlanám. De midőn látom, hogy kilépve az élet legactívabb mezejére, mikor nem kevesb, mint egy egész népnek újjáalakulása, sőt tán „még mindig csak megmentése“ forog kérdésben, nem csak kolompot kötnek nyakukba, de dictatori hangon parancsolólag dörögnek, és még oly apródjaik által is képviseltetik magukat, rendszereink javítását, bővítését, sőt egészen új rendszerek teremtését illetőleg, kik mindenütt kudarcot vallva, a fenálló rendszert sem bírták felfogni, azaz: a legkisebb hivatalban, sőt a legegyszerűbb társasági viszonyban sem valának képesek becsülettel eljárni; 's midőn látom, hogy vakhevében illy kolompok, illy ál-fények után hajlandó iramlani a jobb sorsra méltó magyarnak nem kis töredéke, vagy tán nagyobb része: akkor azt hiszem, nem csak szabad, de minden hű és kötelességéber hazafinak magától nem hárítható előleges kötelessége, és ekkép enyim is: hideg fontolóra, sőt egy kissé kétségbe és kérdőre is venni a többszer érintett, tisztelt kolompvivők politikai kapacitását; mert, bárki mit mond is, eldönthetetlen igazság marad az végiglen, hogy nemzeti mozgalmak stadiumán, mikor egy új kor veszi kezdetét, valamint egy nemzetnek istenévé válhatik a magának hitelt szerezni tudott politikai kapacitás: úgy dönt mindent tönkre, halomra, a többséget elcsábítani birt politikai incapacitás. És azért engesztelhetlen háboru a kolompot bitorló személyességek ellen. És hanc veniam petimus damusque vicissim, a mennyiben t. i. közülünk egyik vagy másik többé kevesebb kolomp szerezében hatni kíván.

„Én azonban — így szólnak — soha nem fogom megtörhetni a Pesti Hírlapi pártnak hatását, sőt azt megtámadásim által még csak erősíteném.“ Igen, így szólnak; 's „hogyan — mint az utolsó számban érintém — elvégre le fogna győzni engem a nagyobb szám, és én sárral és piszokkal főtül talpig be fognék undokítani, az egészbul pedig rám nézve legkisebb haszon sem háramlanék“ 'sat. 'S igaz; a mi a nagy számot illeti, az bizonyosan ellenem leend, és ekkép ha a nagy számnak itélete az igazságosb, akkor én leszek a vesztes; ellenem pedig a közönség nagyobb része azért lesz, és mellettem nem is lehet, mert azokon kívül, kik bona fide osztják a Pesti Hírlap szerkesztőjének minden elveit 's bona fide helyben hagyják eljárási modorát, ezeken kívül — és becsület, kiket becsület illet — ex natura rei még mind ezen itt elősorolandó felekezetek és töredékek is zászlójához fognak szegődni okvetlen; 's ugyanis: a gondolkozni nem tudó entusiasták általjában, kik, mint tudva van, sokkal hajlandóbbak valami ragyogó jóllehet megfoghatlan világosság, mint saját belátásuk után iramlani; a gondolkozni és dolgozni nem szerető szép számu töredéke a közönségnek, mely vajmi könnyen elcsábítható, ha valaki ügyesen hízeltedik szilárd komoly tartásának, és háttérben ügyesen némi kis sült galamb-féléket tüntet

néha elé; a selejtesek legiója, mely előtt nem huzza fel örömet mindenki várának hidját, míg az érintett párt nem levén olly difficilis, nagy liberalitásához képest bárkit bevesz bérkájába, sőt némelyekkel még parádét is űz, kik — hogy többet ne mondjak — igen igen háttérbe való; a mindent próbált és mindenütt kudarcot vallott, mindenüket elfecsérelt uracos és lapos erszényű szerencselovagok, kik pro coronide egy kis politikát is meg akarnak kísérteni; a sokat olvasott, de kevesett emésztett és hazaszeretettül ittas fő, melyek egy bizonyos gyakorlatban soha nem létezett, de a felhevült hagymázos képzeletükben vajmi tisztán lefestett ideál szerint vágnak boldogítani a hont és embertársait, 's kiktől szánakodással fordul el a dolgok természetébe mélyebben tekintő; a tudatlanok, kik tudatlanságuk daczára még is sejtik sőt tisztán tudják, hogy a legjobb 's már létező gépnek rendes forgatására sem alkalmasok, 's ehhez képest őket semmire sem lehet fordítani, sőt valódi botrány nélkül sehová még csak támasztani sem, politikai kalandok és általjanságok közt, és az indítványok és inventiók mezején remélnék maguk számára szerezhetni egy kis bitorfényt 's arathatni egy kis „éljen“-t; az éretlen sok kis hiuk, kik csak tegnap kerültek ki a magister meg pedellus körmei közül, 's kiknek ekkép igen kéjcsiklandilag esik — mi átlátható — mindenben büntetlenül házsártoskodhatni, és a salvus conductus oltalma alatt minden legkisebb veszély nélkül oppositio tagjainak nevezetnii és mindentl opponálni is; a puha de még is makacs velejűek, kiket ál-szegényüknél fogva csak egy illyféle rövid sorocsával is „hát már most kormány embere leszesz“ vajmi könnyen behálózhatni, vajmi szépen felhorgozhatni, mintha bizony kormány nélkül lehetne közigazgatás, 's minden kormány csak azért, mert kormány, már valami elkerülődő bélyeget viselne; popularitást szomjazó, 's coute que coute szerepet játszani akaró, saját magokat imádó kevélyek, kik előtt a haza vajmi kevés, ambíciói szomjuk enyhítése ellenben annál több; az irigyek, magnagyüölők par profession, a kormány által megsértettek, mert semmire nem méltatta őket, és a ravaszok serege, mely minden fényt, minden gazdagságot, mely nem övé, gyűlöli, 's mindent, mi nálánál magasabban áll, magához levonni vágyik, boszút szomjaz és a városban jó szerencsével halászhatni reméli; a politikai asszony-notabilitások osztálya, mely halhatatlan Schiller nő-ideálját fel nem fogta, hogy t. i. míg a férj szabadságért vív, addig a hölgy illemért küzd, 's csak akkor, ha ezt teljesíti, leszen a hölgy a teremtsenek legremekebb müve; de e helyett pipere, fényűzés, divatkoráság, politikai beleavatkozás, és a pártoknak feltűzése és vak szenvedélyességre uszítása által gondolja lefizetni honunknak tartozó díját. — Főképp pedig a reformationnak nem egy vakbuzgója, ki magasabba méltatja „status“-ának magány-érdekét, mint hordaná szíven közhazánk és vérünk általjános előmenetét — és illyest eleget ismerék — fog a Pesti Hírlapi zászlóhoz csak azért szegődni, mert annak lobogatója mindenben csak újítást, csak reformatiót lehel 'sat. 'sat.

Mind ez a Pesti Hírlapi zászlóhoz fog szegődni, és így természetesen mind ellenem lesz, vajmi jól tudom. De azért még is korántsem vagyok hajlandó jajt kiáltani, vagy magamat azért legtávolabbról is legyőzöttnék hinni, mivel az efféle fractiókbul álló közönségnek nagyobb része, meg a nyers tömegek ellenem fognak lenni, sőt midőn éppen nem irigylem a Pesti Hírlapi párttal e külön 's nem legjobb színű vegyületet, 's annak illy kiválogatott jó társasághoz csak szerencsét kívánhatok, a nagy Isteneket pedig arra kérem, soha ne kerüljön az, Actaeon sorsára, ki — mint a mese tartja — par une petite méprise a leg-hűségesebb teremtvények által lelé idétlen végét: addig én, azon szent hitnél fogva, mely bennem él, hogy elvégre a való még a nagyobb számoknál is győzni fog, és az egy darabig félrevezetett bár lehető legnagyobb majoritas daczára is még egykor felviruland magyar honunk, igen beelégsem azon kis töredékkel — miután sem pártot alkotni sem vezérül kikialtatni nem kívánok — mely őszinte fáradozásimat méltányolni fogja. Többnyire — ne csaljuk magunkat — in ultima analysi ha valami, még is csak bizonyos minoritas és nem a nagy tömeg fogja, ha fogja, honunk felüdülését eszközölni, mikép e részben sem hibázom tehát, úgy látszik legalább nekem, ha honunk javát illetőleg inkább a minőségi mint a mennyiségi tekinteteket veszem szemügyre, és inkább azokkal buzgódom megszerettetni, elveim és eljárásom minőségét, kik „határoznak“ és nem azokkal, kik csak

„lármáznak.“ Nemde ugy? Vagy gyakorlatilag ez tán másképp áll?

„Megtörni“ a Pesti Hírlapi pártot egyébiránt, ha bírnám is, éppen nincs szándékomban; mert a hazai erővel könnyedén banni sőt azokat megtörni, senkinek nem szabad. Czélem tehát csak aunyira terjed: „azon Pandora-szelenczének ismét becsukására birni az érintett pártot, melyet a Pesti Hírlap szerkesztője, észrevevén, milly csábító szerek buzognak abbul ki, 's e szerint milly felette nagy hatalom az uraim! azt majdnem kettétörésig feltárá.“ Legyen az ismét becsukva, 's vége a háborúnak, 's legott kezdetét veheti az együttmunkálás. Sysiphusi munkának azonban, mikor egy rész vékával meríti bérkájába a vizet, míglen a másik korlátozott erejénél fogva, egyedül kanálönként merítheti azt abbul ismét ki, éppen nem vagyok barátja. 'S ezt, ki akarja, elérheti.

Mi pedig bepiszkoltatásomat illeti és azon hasznot, mely a megkezdett harcbul személyemre háramolhatnék, arról így gondolkozom: Ritkán száraz a halás, és ritkán be nem piszkolt a köz ügyekben hajász; de valamint egy kis nap megszáritja az elsőt, ha nem spongyia: úgy megtisztul a második önmagától csak szaporán, ha szándéka nem ronda; 's így bizony fel sem veszem. — Hasznomat illetőleg végre, azt hiszem, hogy miután szeretem a becsületesen aratott hasznot, és illyest szeretnem családi viszonyom is int, de azért soha nem volnék képes a köz haszon ellenére csak egy hajszállal is gazdagodni, midőn a köz hasznot tetemesen előmozdítván, megvallom, még a millióktul sem irtóznám, sem nem vonakodnám; azért mind anyagilag mind szellemileg igen el fogom érni saját személyes hasznomat is, ha csak néhány balfogalmak reificatioja és némi éretlen rögtönzések megszibbasztása által fogtam is vala lefizetni a nagy közönség és házam iránt tartozó béremet. Tehát itt sincs baj. És azért vonjuk az egész most felhozottat még egy kisebb körbe össze, mihez képest az lehető legérthetőbbé legyen, mert valóban alig van fontosb kérdés, melynek jó vagy ferde eldöntése olly hasznosan vagy olly károsan fogna üdülésünkre hathatni, mint a jelenlegi.

Okoskodásom veje az, hogy általján és főszabályként véve passiv állapotban a tisztviselő személyességek több vagy kevesebb capacitása nem életbe vágó tekintet; activ állapotban ellenben minden a szerepviselő személyességek capacitásaitul függ, úgy hogy ha ezen állapot szerfelettelig activ, 's olly országot illet, melyben a köz intelligentiának súlya még parányi vagy legalább ki nem tisztult, mint Magyarhonunkban, ott és akkor, t. i. nálunk és most a közvéleményi bálványok nem kevesebbet tartanak kezeikben, mint vérünk életét és halálát.

Ha tehát kötelesség — mit tán senki nem tagad — lehető legjobb tudomásunk és lélekismeretünk szerint eljárni tisztviselőink megválasztásában, és illyest csak akkor eszközölhetünk valódílal, ha az illetőt teljesen ismerjük; ha továbbá a kormánytul is azt követeljük 's méltán, hogy csak ollyas egyedekeket emeljen hivatali székbe, kiknek mind tenyerük mind keblük mind fejük ugyancsak tiszta, és e tekintetben igen nehezen kielégíthetők szoktunk lenni; ha mind ezt tesszük, vagy illyest tenni legalább kötelességünk, jóllehet — 's itt vigyázzunk — inkább csak passiv állapot forog kérdésben: akkor ugyan nem legkövetkezetesb tisztunk-e, legalább is annyi gondot, ha sokkal többet nem, fordítanunk azon személyességek tökéletes megismerésére, kik, mint most nálunk a Pesti Hírlapi párt, újjáalakulási ügyünket tekintve, a köz élet legactívabb állapotja közt hordják a kolompot és viszik a világitó fátylát elő?

Tudom én felette jól, hogy az általam felhozott passiv és activ állapotot a polgári élet mezején olly egészen tisztán el nem választhatni, hogy egyik a másikba néha át ne folyjon, kivált nálunk, hol ex omnibus aliquid ex toto nihil, mindenekedő voltunknál fogva sokszor ugyanazon egy személyben pontosul össze az alispán meg a követ, vagy a főispán, bíró 's a főrendi táblának tagja 'sat; azért ki engemet érteni akar, csak elérhet, hogy vajmi különböző és sokkal életbevégyőbb kérdés hazánkra nézve, ha valljon egy Pesten lakó, különös fatuma által magának bizonyos nimbust szerezni tudott, Magyarország központi vármegyéjében magának parancsoló szerepet arrogáló, 's mind ezek felett a legolvasottabb újság írója, mely képen azt hiszem könnyen ráismerhetni a p. hírlap szerkesztőjére, bíre elégséges politikai capacitással, mint felette érdekes vagy éppen nyugtalanító volna a hazára nézve, hogy valljon egy a közfigyelmet elkerülte 's

magas sphaerájában rendesen forgó szolgabíró vagy tanácsnok igen képes volna — ha netalán veszendőbe menne a' találmány — ismét feltalálni a' puskaport. Nemde ugy?

Annál érdekeseb, sőt annál lélekisméretre veendőbb pedig itt a' helyes megkülönböztetés, mert ezen passiv vagy activ állapotnak philosophiai felfogása és megkülönböztetése még kormányunk sőt az ausztriai birodalomnak átellenében is, vérünk üdülését tekintve, mindenek fölött komoly és eldöntő.

A' magyar, mióta Ausztriával egybeházasult, kormányának és a' közbizalomnak átellenében, általánosan véve mindig passiv állt, vagy is mindig, védelemrendszerben volt. És ez igen természetes, mert — 's legyen szabad itt ezt őszintén kimondani, mivel tán illyes vezet valódi kibékülésre legelőbb — századokon keresztül nem kevés oka volt veszélyeztetve látni szabadságát, nemzetiségét újabb időkig. A' védelmi rendszer ehhez képest, a' magyarok ugy szólván második természetévé lön, 's abban olly superioritásra fejlett alkotványa sőt minden tagja, mikép erővel tán igen de diplomacie őt bizony alig lehet megsemmisíteni. A' világon egyedüli példa; igazi „Szigetvár.“ Mert körülvéve nagy 's ellenségileg felette jól intentionált hatalmaktól, egy maroknyi nép, még mindig él, és még csak egy kicsit — o csak ne rontsátok el timagatok! — bizony senki nem öli meg többé. A' szükséges és hozszadalmis védelmi rendszernek azonban szinte természetesnél természeteseb következménye a' legszervehatóbb pusztulásnak induló vár, 's mindenben hátramaradt, minden szükségekkel küzdő várnép, vagy ismerjünk rá: Magyarország és vérünk!

Uj hajnal bitorodott azonban ránk; nem szégyen, nem tilos többé nemzetünk szózata, de szégyen azt nem tudni, és alkotmányos kötelesség azt tanulni; szabad szerkezetünk pedig ha saját magunk által nem hozatik veszélybe, ha igazak akarunk lenni, soha egybeházasultunk óta nem volt kedvezőbb körülmények közt, kiléphetünk tehát sőt ki kell lépnünk az agg várnak sáncaiból, hahogy örökleg pangani, 's mindenből kivetkezett és kiéhezett várórségkint tovább is sínyneni nem akarunk; igen ki kell lépni az élet activ, positiv mezejére, a' nélkül mindazáltal — mi magától értetődik — hogy a' tiszteletes várnak, mellynek köszönhetjük ujjaalakulhatásunkat, falait azért könnyelműleg lerombolnók, mert a' legderültebb nyári napokban is előfordul néha felhőszakadás, mikor vajmi derék és kellemes a' biztos menedék. — Mind ebbe még nem tudta bele gondolni magát a' magyar. Ámde minderről majd később, mikor elfogtam egyszer sorolni mindazon előzvényeket, mellyek nélkül, valamint előleges szántás, boronálás, mezőtisztítás és számosz illyféle műtétel nélkül nem diszlik termény: hazánk politikai mezejét tekintve sem lehet eljárni haszonnal, hahogy — 's értsük egymást — szodagályt, pompás declamatiót, rabulistikai remekdarabokat, négy vagy öt ezer előfizetőt, és így egy akármely ujságíró individualis hasznát, és gyarapodását nem akarjuk „köz haszonnal“ és „nemzeti előmenetellel“ összekeverni és illyesnek kikiáltani.

Legyen tehát szabad — és kinek ez nem tetszik, ne olvassa czikkeimet — némi előzvényeket felhoznom még, mielőtt mindinkább, mennyire birom, beléereszkedném a' dolgok mélyeibe, melly előzvények legeslegelsője az, hogy a' politikának activ, kiállító, olly kényes, valóban életet vagy halált termő mezején, vakon vagy csak könnyen is senkinek a' világon, de még s a' j a t m a g u n k n a k s e h í g y ű n k , 's azért ne azt pengessük szünetlen, mint tanítva volt; hogy egymást ne gyanusítsuk, de e' helyett gyanusítsuk inkább egymást mennyire csak bírjuk; mert csak így fog kitisztulni minden salakjaiból a' valódi kettétörni a' bitorfény, és csak illy előleges műtétel által lehet, habár egyesek vesztenifognak is, valódiilag nyertes a' közhaza, mellynek valamint minden egyébben ugy politikában is mindent alárendelni kötelesség.

Gyanusítsunk tehát minden kolompvivőt, minden felszólalót, hadd védelmezze magát 's mutassa be „magas hivatási levelét“, t. i. bizonyítsa be, és nem lamentálók, meg nyomorult jogászi kapkodásokkal, de okszertintileg, politikai capacitásának superioritását. Hadd lássa legalább a' nagy tömeg, milly bálványt imád, 's e' tekintetben végre kiszüljön, van é annak világosblátása mint vala a' héber népnek Sinai hegye alatt egykor, midőn Mózes annak tetején conferentiázott.

Én legalább, ha másoknak ez nem tetszik, rám nézve, mennyire felszólalok, és tán én is viszek bár akaratlanul egy kis politikai kolompot, kikérem magamnak a' gratiát, hogy t. i. gyanusítsanak minél erősebben; és ha nagy népszerűségem volna, 's kézzel láb-

bal magam körül csapkodva nem tudnám hátráltatni, mikép bálványak felemeljenek, 's e' magas helyzetben sejténem, hogy engem sokan oraculumnak tartanak és nekem vakon hisznek, bizony mondom, legelső alkalommal megszökném; mert annyira nem akarnám terhelni lelkemet soha, hogy az élet legkomolyabb foglalatosságiban, mellynek elhibázását milliók gyászkönyve követhetné, minden erkölcsi ellensúly nélkül kiváhnának vagy csak bátorokdnám is eljárni.

Én tehát — semel pro semper legyen mondva — mint abstract keresztény nem, de mint gyakorlati politikus, megnesszünőleg fogok minden politikai tüneményt, bolygót, lidérczet, sőt valódi csillagot is „gyanusítani“, hol gyanusítandót látok vagy észrevenni vélek; de midőntz nyilvánítom, mint érintem 's most ismételve érintem, magamra nézve is megkívánom e' jótékony gyanusítást, mert valóban sokkal magasabbra méltatom honunk javát — melly csak a' való által lehet nyertes — mint féltékeny volnék a' körül: tanaim győzni vagy jobbak által eltöröltetni fognak é. 'S ez okbul jövő számban ha lehet, vagy hova hamarabb, még egy pár szót a' gyanusításokrul. Gr. Széchenyi István.

(Dalünnep.) Kisfaludy Sándornak, költőink most élő Nesztorának 70ik névnappja előestéjét nyilvánosan is megülni szándékozván, többen tisztelői közül b. Eötvös József elnöke alatt dalünnepet rendezének el, mellyre a' t. cz. közönség, fővárosunk lelkes hölgyei ugy, mint férfai ezennel nyájas tisztelettel meghivatván szívesen láttatnak. — Az ünnepély f. hó 17kén pénteken délután 4 órakor a' magyar tudós társaság teremében fog tartatni. Kelt Pesten, mart. Skán 1843. B. Eötvös József, m. k. elnök. Garay, m. k. rendező.

(Nemzeti színház.) Jövő csütörtökön, martius 16án Szentpétery Zsigmond ur javára először: „Jobb és bal kéz.“ Dráma 5 felv. Irta Gozlan Leo, fordította francziából Egressy Benjamin. Mult évi dec. 21dikétől folyvást adatik az Odeon színházban e' dráma, melly körülmény, párosulva a' jutalmaztatandó érdemeivel, teli házat reményllet. —

PESTI LOVERSENY 1843.

ang. mf. = angol mérföld; ar. = arany; e. = esztendő; ft. = font; ism. = ismételve; k. = kanca; m. = mén; 1 ang. mf. = 848 pozsonyi öl. A' *gal jegyzett díjak örökre levén alapítva, évenként mulhatlanul kijárnak.

I.

Junius 1jén, csütörtökön délután 4 órakor.

*1. Nemzeti díj. 250 ar. 30 aranyat érő és Magyarország czimerével ékesített serlegben az első lóé; 50 ar. a' másodiké. Tétel 16 ar. fele bánat; a' tétosz fele az első, fele a' második lóé. Futhat magyarhoni 3e. minden m. és k., melly sem Pesten, sem Parndorfon sem Simmëringen díjért még nem futott. 1 ang. mf. Teher: 85 ft., k. 2. fonttal kevesbet, külföldi lovas 4 fonttal többet. — *2. Batthyány Kazimir díj. 100 ar. Futhat minden ló. 1. ang. mf. Teher: 3e. 68; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; belöldi telivér még 10 fonttal többet; m. 2 fonttal többet. Tét.: 20 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azon felül az első. Bejelentés a' futás előtt 3 nappal. — *3. Hazafidij. 100 ar. Futhat magyarhoni minden k., 2 ang. mf. ism. Teher: 3e. 68; 4e. 94; 5e. 101; 6e. 106; id. 109 ft.; telivér 5 fonttal többet; simmeringi díj nyerője ugyanazon évben 3 fonttal többet. — *4. B a t t h y á n y - H u n y a d y díj. 100 ar. Futhat minden k.; 2 ang. mf. Teher: 3e. 80; 4e. 100; 5e. 106; 6e. 's id. 110 ft. Ausztriai birodalmi 4 ftal kevesbet. Tét.: 20 ar., fele bánat.

II.

Junius 5kén, hétfőn délután 4 órakor.

*5. A s z o n y s á g o k pályadíja. 100 arany értékű billikom az első lóé; a' díjból fenmaradt aranyok 50ig a' másodiké; azon felül ismét az elsőé. Futhat, angolt kivéve, minden m. és k.; 1600 öl ism. Teher 3e. 70; 4e. 90; 5e. 96; 6e. 100; id. 103 ft.; m. 2 fonttal többet. *6. P e s t v á r o s i díj 120 ar. Futhat minden ló. 120 ar. az elsőé; a' díjból fenmaradó 's tétpénzekből begyűlö aranyok 50ig a' másodiké; azon felül ismét az elsőé. Tét.: 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' nyerpont előtt 30 öllel kezdve a' pályakör egyszer körül (1268 öl 2' 6") ism. Teher: 3e. 74; 4e. 100; 5e. 107; 6e. 112; id. 115 ft. Ausz-

triai birodalomban született ló 6 fonttal; k. és pr. 2 fonttal kevesbet. *7. E r d é l y i díj. 100 ar. Futhat érte a' két magyar hazában született 's nevelt akármily származásu m. és k.; 1600 öl. Teher: 3e. 85; 4e. 100; 5e. 107; 6e. 110; id. 112 ft. Tét.: egyegy lóért 50 ar.; fele bánat; a' tétosz is a' nyertesé. Aláírhatni a' futás órájaig. Egy személy több lovat állíthat vagy nevezhet a' pályára. Ha 6 aláíró nem találkozik, azon évben nem lesz e' díjelnyerhető, hanem az aláírók feloldoztatván, a' díj mindaddig a' következő évihez csatoltatik, míg csak az aláírók száma 6ra nem telik. — *8. P a r a s z t - v e r s e n y. Első lóé 75 pengő for.; 2diké 25 pengő forint. E' czélra van szánva t Szalbeck Jakab ur által ajánlott 1 arany is. Futhatnak mez. gazdák 's egyéb adózók saját lovai Bejelentés a' futás napjaig.

III.

Junius 7kén, szerdán délutáni 4 órakor.

*9. Széchenyi - díj. 100 ar. értékű. Futhat minden m. és k. 1600 öl ism. Teher: 3e. 87; 4e. 102; 5e. 109; 6e. 113; id. 115 ft.; k. 2 fonttal kevesbet. Tét.: 10 ar. fele bánat. A' tétosz 40 aranyig a' második lóé, azon felül az elsőé. *10. F e s t e t i c s - N á k ó - díj. 78 ar. Tét. 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz a' díjhoz kapcsolatik. Futhat minden ausztriai birodalmi és 6 esztendősnél nem idősb mén. 2 ang. mf. 3e. 87 ft.; 4e. 113 ft.; 5e. 119 ft.; 6. 123 ft. *11. O s t o r - díj. Tét. 10 ar. „fuss vagy fizess.“ A' tétosz is az első lóé. Futhat minden ló, melly a' futás napjaig sem a' pesti sem parndorfi sem simmeringi téren díjt nem nyert. 1/2 ang. mf. 3e. 68 ft.; 4. 94 ft.; 5e. 101 ft.; 6e. 106 ft.; id. 109 ft., telivér 3 fonttal többet; angol ló akármily véru legyen, 8 fonttal többet; k. és pr. 2 fonttal kevesbet. Bejelentés a' futás napjaig. Meskó Jakab b. 100 aranyat alapítván 's tevéen le, annak kamatja ezen ostor vételére fordittatik. — *12. Széchenyi - k a r d . 100 ar. értékű. Most Hunyady József gr. birtokában. Futhat minden ló. 4 ang. mf.; 3e. 82 1/2 ft.; 4e. 96 ft.; 5e. 102 1/2 ft.; 6e. 105 1/2 ft.; id. 107 1/2 ft.; k. 2 fonttal kevesbet. Melly ló e' kardot elnyeri, legjobb pályázónak ismertetik az esztendőben. A' kihívás a' pályanap előtt 8 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hívják, nála marad a' kard; de ha a' kihívást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihívónak átadni; melly esetben, vagy pedig ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megy végbe. Ha pedig a' kihívást elfogadja, minden kihívó 30 aranyat teszen le; fele bánat. Az így egybegyűlt summa a' nyertesé. A' kardot birtokosa nem tartozik nyertes lovával védni. *13. E s t e r h á z y - k a r d . Most Liechtenstein Auguszt hg. birtokában. Futhat magyarhoni minden m. és k.; 1 ang. mf. 3e. 80 ft.; 4e. 94 ft.; 5e. 100 ft.; 6e. 103 ft., id. 105 ft.; k. 2 ft. kevesbet. A' futás e' kardért mindig a' pesti verseny utolsó napján megy végbe. Melly ló e' kardot elnyeri, legsebes pályanap előtt 3 nappal történik. Ha a' kard birtokosát ki nem hívják, nála marad a' kard, ha a' kihívást el nem fogadja, tartozik a' kardot a' kihívónak átadni; melly esetben, vagy ha a' kard birtokosa meghalna, a' futtatás pénztétel nélkül megyen végbe. Ha pedig a' kihívást elfogadja, minden kihívó egyegy lóért 20 aranyat teszen le, fele bánat. Az így egybegyűlt summa a' nyertesé. A' kardot birtokosa nem tartozik nyertes lovával védni. — Mindazon díjakra, mellyeknél külön bejelentési határidő nincs kikötve, **martius 31ig** szükséges a' díj külön megnevezésével és a' ló tökéletes leírásával a' bejelentést megtenni; bármertes és receptisse melletti levélben illy czím alatt: *Versenyillető a' n. Casinoban, Pesten.* Ezenkívül, minden futtató tartozik pályára szánt lovat a' futás előtt 48 órával a' n. Casinoban levő ívre följegyezni vagy feljegyeztetni, hogy igy a' napi versenyrend annak idejében kinyomathassék. A' napi versenyrenden föl nem jegyzett lovak azon napi díjfutásokban nem részesülhetnek, és ugyanott föl nem jegyzett versenyek is csak a' feljegyzettek után mehetnek végbe. A' lovak kora a' közönséges évtől számittatik, ugy hogy például minden, 1840ben világra jött ló 1843ban mint 3e. jelenik meg, 's így tovább. **LÓÁRVERÉS:** junius 6, és 9én délelőtti 10 órakor a' köztelken.

Megyei közgyűlések.

Szepesmegyei közgyűlés. — Vége. — 6) Következtek az ország törvényhatóságának e' megyéhez intézett levelei, melyek közül: a) Az országgyűlési utasítással foglalkozó választmányhoz utasítottak: Késmárk, Eperjes, Székes-Fejérvár, Szatmár-Németi városokéi a' sz. kir. városok országgyűlési állásuk dolgában; Pozsony vgyeé az országgyűlési követek szállásairól; Gömöré az aldunai tartományok, nemes-ség fegyvergyakorlása, és zágrábbali összeköttetés megszüntetése iránt; Nyitráé a' Borsiczky féle per dolgában; Biharé a' tized-megtagadási perekéről; és Torontálé az országgyűlési gyorsírókról. b) Külön felirások által most miudjárt fognak pártoltatni: Torontál panasza Károlyváros ellen, egy magyar levél visszaküldetése miatt; Szabolcsé az országos küldötségek munkálatai nyomtatása iránt; és Tolnáé a' fölemelt postabér iránt (de ez utóbbi csak ezen egy tárgyra szorítva.) c) Nógrád alispánjának jelentése a' megye állapotjáról egy különös, 4 tagból álló biztosságnak kiadatik, melly abból azt, mi megyénkre is alkalmazható, kiszemelendi; egyébiránt Szepes alispánja is minden esztendő kezdetén hasonló jelentést fog tenni. d) Varsadnak bár diák nyelven, de magyar szellemben irt, az illyr czáfolatokat rozsaló levele köz örömmel fogadtatott; annál nagyobb Szerémé, minthogy ez magyar nyelven is volt írva. e) Krassónak abbéli panasza, hogy a' bányászati bánási törvényszéktől német irományokat kapott, e' megye követeinek meg fog hagyatni, hogy a' magyar nyelvről szóló törvény bővítették, 's nevezetesen az országhoz kapcsolt részekre is (partes adnexae) világosan terjesztessék ki. 7) A' Nagy-Szalók mezővárosban keletkezett mértékletességi társulat szabályit, a' nm. magyar kir. httótanács némi észrevételekkel küldi vissza, 's egyszersmind annak sikeréről kíván értesíttetni. 8) A' megyebeli gazdasági egyesület Késmárkon tartandó állatmutatás és díjosztás határnapját közhírré tétetni kérvén, kérése teljesített. 9) A' tartománybiztosi számlétről tett jelentésből kiséült, hogy a' megye adóbeli hátraléte (restantia contributivialis) utolsó fél év alatt 1615 forinttal kisebült. 10) A' hízlati ökrökül való marhahús ára, mart. 6dik napjától kezdve, 10 váltó krajczárra emeltetett. 11) Késmárk panaszát, hogy Béla városa minap héti vásárokat nyert szabadalmát husvásárra is önkényesen kiterjeszté, a' XVI város igazgatósága megszűntetén azon határozattal, hogy a' bélai hétvásárokon, mert éhason, szalonán és hájon kívül más húsajátulattatni nem engedend. 12) A' szomszéd Galicziával fenforgó határviillongási 's más kérdésekről vegyes választmány munkálatairól a' másod alispán jelentést tett: mellyből különösen kiemelendő, hogy a' mostani sromózi alkalmatlan hid [Dunavecz folyamán] Dunaveczvár alá által fog tétetni, hogy azt Palochay Ferdinand b. fogja építtetni, ugy, hogy az eddig egy galicziai földesur által birt vám is ő reá ruháztatik által. — 13) A' földmérő javaslata az ez idén építendő utakra nézve felvetett: mellyben a' Kalenberg helységtől az imént említett Dunaveczvári új hidig építendő ut is emlittetik, melly ezentul Krakkó felé vezetend. 14) Az előfogatok bére f. e. aprilis 1ső napjától kezdve ekkép állapított meg: A' nyugtatványzott előfogatokért egy lótol egy állomásra 12 p. kr., a' készpénzben fizetendőkért kebelbeliek fognak fizetni 15, idegenek 20kr.; az állomások lajstroma ki fog nyomatni 's minden községnek kiadatni. 15) A' löcsei járás főszolgabírája a' járásában létező vas-gyárakról megtele a' nm. m. kir. httótanácsától követelt jelentését. 16) A' levéltárnok benyújtotta szokott jelentését a' felől, mennyire haladott legyen mult 1842 évben a' levéltár lajstromoztatása. Kitészik ezekből, hogy Szepes azon megyék sorában áll, mellyek az országgyűl. utasítás elkészítésében már jó messzire haladtak, mit leginkább a' két alispánnak köszönhetni, kik, 's ugyanis másod alispán Görgey Arnold ur a' választmányban, első alispán Jóny Vincze ur pedig a' közgyűlésben fáradszhatlan munkássággal 's béketűréssel elnökösködven, minden vélemény kifejtésének a' legszabadabb tért engedven, 's igy távol minden erőtetéstől, sokszor a' legkülönbözőbbeket is szerencsésen összeegyeztetven, a' sokféle ágazó vitáztatoknak böles vezérletök által oly eredményeket idéztek elő, mellyek minden el nem fogult hazafi méltánylására számíthatnak. A' gyűlés csak febr. 4kén fejeztetett be. Közli Fabriczy Sámuel.

Borsodmegyei közgyűlés. Miskolcz mart. 2kán. Megyei évnegyedes közgyűlésünk február 13tól 25éig tartott. Elsőalispán ur megyénk mult évi állásáról tett

jelentésével nyitá meg az ülést; kimerítő tudósítás ez a' mult év eseményeiről, hivatalos, 's törvénykezési állapotáról, fenálló megyei intézetekről, statistikai adatokkal vegyítve. Kedvesen lepettek meg a' RR. kívánságaikat is megelőző ezen buzgóság jele által; jövőre az alispáni hivatalnak szabályul tétetett é' minden tekintetben üdvös hatású jelentéseket évről évre az első évnegyedes közgyűlésben megenni, tekintettel a' tisztviselői eljárásokra, tekintettel a' polgári törvénykezés folyamatára is; a' mennyiben pedig a' felolvasott jelentés több megvitató indítványt, és javaslatokat is tartalmaz, azok iránt küldötségek véleménye fog bevératni. — A' két új esendbiztosi hivatalra kijelölés jött ezután szőnyegre, 's hosszas de nem érdektelen vitakozás után a' felett: minő jog a' surrogatio? soroztassanak é' a' főispáni helyettes elibe terjesztendő egyedelek első, második vagy harmadik helyre? vagy ez mint erkölcsi kényszerítés neme elmaradjon e' hányan soroztassanak 's felkiáltás- vagy szavazás utján e? — a' hivatalérti folyamodások olvastattak-fel, 's itt egy kis mulatságos ugyan de tanácskozási terembe nem igen illő — intermezzo keletkezett: egy úr azon a' RRT kellemetlenül érintő nyilatkozata szülé ezt, mellyben egyik folyamodót adófizető — sőt zsidó származásának igénylő, miért kevés híja hogy a' sokaktól dörgött, „actio“ — t elkerülé, elnöki dorgálás jutván csak osztályrészeül; a' szavazás szedésire küldötségek nevezetelt, 's a' folyamodók a' nyert szavazatok többsége szerint sorozva fognak főispáni helyettes úr elibe terjesztetni u. m. a' miskolczy járásban Szathmári Ignác és Ács Nagy István, a' szpéteriben Fodor Pál, Barczikay Ábrahám, Kassai Sámuel. 2ik nap. Az utasítást készítő küldötségek jelentése tárgyalatott: az ipar emelkedését, concurrentia üdvös hatását gátoló czéhek 's egyedáruságok eltörlése iránti vélemény egyhangulag elfogadtatott. — Az utakra nézve: az országosan meghatározandó, 's ugyanazon felügyelés alatt tartandó nagyobb kereskedési vonalok — ha országos költséggel állítatnak és tartatnak fen — a' RR. vámentesen kívánják létre hozatni; a' magántársaságok által törvényszabta vonalban készitendő utak az országos biztosság által megszabandó vám fogván fizettetni; mi illeti a' kisebb közlekedési, megyéket helységeket összekötő utakat: a' RR. vámentesen és az illető megyék összehatásával kitűzendő terv szerint felállítatni látják czélszerűnek; — mindaddig azonban míg ez utasítások törvény vérebe mennének által szakszerűnek látta a' megye járásonkint a' szbirót megyei mernökökkel együtt kiküldeni, hogy a' helységeket összekötő vonalok megszabása iránt tervet készítsenek; a' több helyeken már megkezdett tagosztálynál az utak e' terv szerint fogván már kihatlatni. A' népnevelést illetőleg: közmulatság közt hagyják helyben a' RR. küldötségek azon véleményét is, hogy a' népnevelés pénzalapjáról — megyénk a' papjivak fölöslegét oda fordítatni indítványozván már — gondoskodni fölösleges. (?) De legérdekes volt a' vita, — minden tekintetben megyei életünkbe leginkább vágó azon kérdés felett: „viselhesse é' tovább is megyei hivatalát az, ki országgyűlésre követnek megválasztatik?“ és kimeríték az ellenvélemények — úgy jobbrul mint balról — okaikat, voltak mentegetések a' gyanúsítás alól, mielőtt az létezett, és kétségtelenül bebizonyítá egyik rész hogy „míg egy oldalról esküvel tiltjuk el a' követet hogy kir. kegyelmet 6 évig el ne fogadhasson, 's más oldalt megyei hivatalának további viselhetésétől is kizárjuk méltánytalanok vagyunk — annyival inkább, mentül érdemesebb az — a' személy ellen, ki követnek választunk“; míg a' másik rész viszont czáfolhatlanul megmutatá azt hogy „egy személyre a' polgári méltóság legfőbbjén kívül még hivatalt is ruházni azon korban midőn hivatalra egyedeleknek — de tán tehetségeknél is — szükében nem vagyunk már, — czéliránytalan, hogy oly hivatalbelit tartani, ki annak csak nevét viselje, 's a' közügy, perlekedők, panaszosok mind szenvedjenek a' miatt hogy egy bár mi érdemes egyed iránt gyengédek, vagy tán méltányosak legyünk — mert ha ideiglenes helyettes találkoznék is, attól buzgóságot is ideiglenest lehetne várni csak — bizony csak a' közügy hátramaradását közvetítné.“ Szavazás dönté el az egyenlőn vitázók közt az ügyet, 's határozattá lön hogy: a' megyei hivatalt viselő követ megtartja ugyan rangját jövő tisztújításig, fizetése azonban azon ideiglenes hivatalnokot illeti, ki helyébe visszajöveteléig szokott uton állítatni fog. — És ekkor a' vitakozás fonala egy rokon tárgyra tért át, életbe vágó fontos tárgyra: azon 1839. majusban megerősített határozatunk szük-

ségességére t. i. hogy az elválasztott követ esküvel kötelezze magát 6 évig kir. hivatalt nem vállalni. — Minden, ki felbirja fogni azt hogy a' két szivérű nemzet, 's kormány egyesülte deritheti csak fel honunkra az epedve várt szebb jövőndő békés hajnalát, hazafiui édes örömtől fogja dagadni érezni keblét a' nevezetes eredvényen: Borsod politikai bizodalomszavazatát nyújtá a' kormánynak. Borsod, melly mindig első volt az ellenzék sorában, ha megsértett jogokért vivni, ha alkotványt szilárd állhatatossággal védni kellett, nem érzé szükségességét megszorító régi határozatának 's azt egyhangulag megszüntette; mert — úgymond — „a' kormány az 1840. országgyűlés óta a' nemzettel kibékült, 's mert azóta tett lépései a' nemzet emelkedése iránti rokonszenvet, jó indulatot tanusítanak.“ — Az elővizsgálat eltörlését, 's a' szabadsajtó gyakorolhatását is jövő országgyűlésre sürgetni utasított tétetett. (Vége követk.)

Ausztria.

Az ausztriai tartományokban, lombard-velencei királyságot ide nem értve, a' katonai szolgálatidő 14 évről Sra szállítatott le — A' Szász-Coburg-Gotha Ágost hg. és Clementine francia kir. hgné közti házassági szerződés Bécsben iratott alá, még pedig a' menyasszony nevében francia követ Flahaut gr. a' völegényében pedig a' belga miniszter O' Sullivan de Grass báró által. — A' bécsi ujság orvosi jelentéseket közöl, miszerint ő cs. k. fensége Ferencz Károly főhg. nyomasztó lábzan szenved.

Spanyolország.

(Tökéletes kibékülés Franciaországgal.) A' krisztinói párt nagy boszusággal tapasztalja, hogy Franciaország csakugyan tökéletesen ki fog a' mostani spanyol kormánnyal békülni, sőt mi több, nemcsak a' párisi kormány kezd szemlétomást hajlani Spanyolországhoz, hanem még Lajos Fülöp is kétségbevonhatlan jeleit mutatja, hogy a' mostani spanyol rendszerrel határozottan kibékülni szándékozik. E' kedvező fordulatot leginkább Sanchonak, a' párisi spanyol követnek köszönhetni. — Madridban kormányrendelet által szigoruan megtiltaték a' tánczvigalmakon álarcz alatt a' szerzetesek vagy általjában papságnak kigúnyoltatása. — A' kormány hivatalosan jelenti, hogy az almadeni higanybányákat 4 évre bérbe szándékozik adni. E' határozat némi kis népszerűséget eszközönd ki a' kormánynak, mert a' nép mindig boszankodva szemlélté e' bányák elzalogosíttatását, mi az országos jövedelmet mindenkor tetemesül csökkenté. —

Anglia.

(O' Connell könyve Irlandról. Quin meghalt.) O' Connell leirá Irlandnak keserveit, miket az angol kormány nehezíte rá, 's munkájának első kötetét a' királynénak ajánlá. E' történeti lapok vérbőlűkkel iratvák és rendkívüli hatást szültek az egyesült britt birodalomban. — Az ugynevezett nyugati nagy vasuton Volta-telegrafot állítottak föl, melly által a' királyné, midőn Windsorban tartózkodik, kevés másodperc alatt minden nevezetes parlamenteri eredvényről értesíttetni fog. — Quin, ki többi közt dunai utját igen érdekesen írta le, február 18ikán meghalt. — Az alsóházban folyvást az afghanistani ügyek vannak vitatási szőnyegen. — A' legujabb számadásokból sajnosan látja az ország, hogy az általános kereskedési pangás miatt az országos jövedelmek folyvást tetemes csökülést szenvednek. Különösen a' vámjövödelem olly félelmesül csökken, hogy a' jövedelemadó nem igen fogja a' nagy hiányt pótolhatni. — Az angol hadsereget, ide nem értven az indiai katonaságot, 5740 emberrel szándék kevesbiteni. April 1sejétől tehát csak 100,846 embert számítand az angol hadsereg, kiknek tartása évenkint 3,619,327 font sterlingbe kerül. — Már Papineau is visszatért Kanadába, 's elmaradt díjának kiegészítésére 4 ezer font sterlinget fizettet neki a' kormány. — Gordont, Anglia képviselőjét Paraguayban, az oltani hatóságok elűzék, mivel — a' himlőoltást az egész republicában divatba akarta hozni.

Franciaország.

(A' titkos költségek a' követkamrában. Fényes tánczvigalom.) Február 25ikén rövid nyilvános ülése levén a' követkamrának, a' választmány fölolvása jelentését a' titkos költségekről, 's 5 szóval 4 ellen minden lerovás nélkül ajánlá elfogadtatását, mivel a'